

CARMEN SYLVA.

In Boekarest, de hoofdstad van Roemenië, staat op een der pleinen een eigenaardig standbeeld. Het stelt een zuster van het Roode Kruis voor, die een gewonden soldaat te drinken geeft. Maar de trekken van de zuster zijn bekend aan elk Roemeniër, die voorbijgaat, en die thans weer opnieuw naar het standbeeld opziet: het is het beeld van koningin Elisabeth, en het zal nog tot in lengte van dagen een gedenkzuil zijn ter eere van deze eerste koningin van Roemenië.

In 1869 kwam Elisabeth von Wied als jeugdige gemalin van koning Karl von Hohenzollern-Sigmaringen in Roemenië aan. Duitschers waren ze beide. Hij behoorde tot een zijtak van het keizerlijke huis; zij stamde uit een dier talrijke Deutsche vorstenfamilies, die reeds lang geen land meer te regeeren hebben, maar toch vorstelijken rang hebben behouden. Een eigenaardige plaats nemen zulke geslachten in; ze hebben een gezag als bij ons in sommige streken de heer van het dorp, en ze staan in rijkdom dikwijls ver beneden de grooten van handel of nijverheid. Maar om der vaderen wil blijft men ze op gelijken rang schatten als regeerende vorstenhuizen, en menig vorst, tot de Deutsche keizersfamilie toe, huwt met een telg uit zulk een vergeten geslacht.

In zulk een kring is Elisabeth von Wied opgegroeid. De mannen in zulk een geslacht treden gewoonlijk in krijgsdienst, en wanneer ze rang en titel van hun vader erven, trekken ze zich terug en besturen hun landgoederen. Zoo ook haar vader. Doch deze was een man van wetenschap en kunst, en de jeugdige Elisabeth bracht haar kinderjaren door in een bijna ideale omgeving. „Ik ben geboren in het woud,” schrijft ze ergens, „en de vogels hebben me leeren zingen.” Maar haar vader heeft het haar ook geleerd. Zij en haar broers zegden elke week een gedicht voor hem op in verschillende talen. Ze leerde Engelsch, Fransch, Zweedsch, Latijn en Grieksch, en maakte van haar vroegste jeugd af kennis met het uitnemendste, dat in die talen geschreven was. En waar daarbij de aanleg tot het schoone in den geest aanwezig was, daar is het geen wonder, dat zij reeds op elf-jarigen leeftijd begon met zelf de pen te nemen en een eigen gedicht te schrijven.

Toen ze volwassen werd, nam ze, ook al weer naar de gewoonte in die kringen, deel aan de hoffeesten te Berlijn, en daar is ze haar lateren echtgenoot letterlijk in de armen gevallen. Doch 't was per ongeluk; zij viel van de trap, en hij was beneden en ving haar op, zoodat ze geen letsel bekam. Ze was toen zeventien jaar. Negen jaar later vroeg hij haar ten huwelijk. Dat was in 1869.

Drie jaar te voren had hij het gewaagd, de kroon te aanvaarden, die hem op raad van de Europeesche mogendheden was aangeboden door de bestuurders van Roemenië. Zijn reis er heen geleeek een vlucht. Hij moest reizen door Oostenrijk, en tusschen dit land en Pruisen stond de oorlog op het uitbreken. Prins Karl deed de reis als bediende en kwam veilig over.

In Roemenië woedde de strijd der partijen en koning Karl, of Carol op zijn Roemeensch, was een vreemdeling. Doch na korte jaren begon men hem te waardeeren en in 1869 huwde hij de dichterlijke prinses. En Elisabeth

Carmen Sylva

kwam met een hart vol liefde; zij wenschte zich te geven aan haar nieuwe volk.

Het huwelijk begon als de meeste. Na een jaar werd een dochtertje geboren en het huiselijk geluk scheen volkomen. Doch het dochtertje bleef de eenige, en het dochtertje stierf, toen het vier jaar oud was.

Die slag is voor de jeugdige moeder bijna te zwaar geweest, en haar geheele leven heeft gestaan in het teeken van moederliefde en moedersmart. Drie jaar later kreeg die smart en die liefde gelegenheid zich te uiten, en werd tusschen volk en koningin een onverbreekbare band gelegd.

Rusland had in 1877 aan Turkije den oorlog verklaard. Roemenië, dat tot zoolang nog een vazalstaat van Turkije was, verklaarde zich onafhankelijk, trok met Rusland ten strijde en baande voor de Russen den weg naar den Balkan.

Maar de oorlog slaat wonden, en nu zag koningin Elisabeth haar werk, dat haar troosten kon over haar gemis. Troostende werd zij getroost. Ze stelde zich aan het hoofd van den arbeid der verpleging en ze deed het met een hart vol liefde. Aandoenlijk zijn de verhalen, die daarvan verteld worden. We lazen van een onderofficier, wiens been stuk geschoten was. De man weigerde het been te laten afzetten; hij zag vóór zich een leven als hulpbehoevende bedelaar, en wilde in zijn wanhoop liever sterven. Toen knielde de koningin aan zijn bed en smeekte hem, zijn leven te behouden, omdat God het hem wilde sparen. En de man luisterde naar haar smeeking en gaf toe. „Maar dan moet gij mijn hand vasthouden, als ze mij snijden,” zei hij. En de koningin hield de hand van den sergeant vast, en leed met hem de pijnen der amputatie. Is het wonder, dat men haar noemde de moeder der gewonden? Haar eigen kind had ze moeten afstaan, een geheel

volk werd zij tot moeder. En toen de oorlog voorbij was, brachten de vrouwen der soldaten het geld bijeen, om voor de moeder der gewonden het schoonste monument te stichten, het standbeeld van de verpleegster-koningin.

En in dien geest is zij voortgegaan aan de zijde van haar gemaal, nog bijna veertig jaren. Met staatszaken bemoeide zij zich niet, maar waar nood te lenigen was, waar treurigen getroost konden worden, waar maatregelen moesten worden genomen, om de bevolking, die nog achterlijk was, vooruit te brengen, daar stond zij vooraan. Dat zij, de veeltalige, daarbij de taal van haar aangenomen volk leerde spreken, behoeft niet afzonderlijk vermeld te worden.

Doch zij was niet alleen koningin Elisabeth van Roemenië, zij was ook Carmen Sylva, en onder dien naam behoort zij aan geheel Europa. Zij heeft namelijk haar

poëtischen aanleg verder ontwikkeld, en zij heeft geschreven voor het publiek. Carmen Sylva noemde ze zich; lied van het woud. Ze bleef zingen haar woudliederen, waaraan zij in haar jeugd begonnen was. Ze dichtte liederen, ze schreef verhalen en toneelstukken, ze beluisterde de zangen en legenden van de Roemeniërs en gaf ze weer in een vorm, dat ook het Westen ze lezen kon. Meestal schreef ze in het Duitsch, soms ook in het Fransch, maar ook in het Roemeensch, om haar eigen volk in letterkundigen zin vooruit te brengen. In de meeste van haar werken klinkt een weemoedige toon; altijd hoort men het klagende moederhart. „De wereldgang van het lijden,” „Mijn rust,” „Vrouwenmoed,” „Stormen,” de titels zeggen het reeds. Veel heeft ze geschreven; een dertigtal boeken verschenen van haar hand, en sommige werden in onze taal en in vele andere talen overgezet.

Of het Christelijke werken zijn? Men hoort steeds in hetgeen ze schreef, den toon van den godsdienst. Ze schreef zelfs een bundel godsdienstige overdenkingen en gebeden, waarbij we alleen klagen, dat het volle, rijke Evangelie van Jezus Christus er niet méér in op den voorgrond staat. Doch we willen niet oordeelen; een schrijver legt niet altijd de diepste gevoelens van zijn hart bloot, en we verblijden ons, dat ze in haar geschriften toch zoo dikwijls Gods naam heeft verheerlijkt.

Nu is ze gestorven. Ruim een jaar geleden stierf „haar” Carol, zooals ze hem gaarne noemde. Vier jaar was hij ouder dan zij, en hij werd opgevolgd door zijn broederszoon Ferdinand. Dat laatste jaar bracht ze grootendeels door in Curtea de Arges, waar haar gemaal begraven ligt. Nu was ze naar Boekarest gekomen; ze vatte kou, het werd een longontsteking en het lichaam was daartegen

niet meer bestand. Ze legde het moede hoofd neer en we luisteren naar wat ze dichtte:

Ik zal mijn oogen sluiten en vlijen mijn hoofd in de groeve,
Nu ik God heb aanschouwd
Van aangezicht tot aangezicht.
Ik zal de zoetheid smaken van den dood;
Ik zal vergaan, als het herfstloof vergaet
Voor der lente ontzuchtelde knoppen.
Lof zij Jehova!

Inderdaad, een vorstin, die de plaats, haar aangewezen, met eere heeft vervuld, en wier naam in gedachtenis blijft, vooral in het land, waar ze haar leven heeft doorgebracht.

A. L.

Een reeks overdenkingen baart een gedachte: een reeks menschengeslachten een denker.

* * *

Aan een gedachte moet zóóveel nadenken voorafgaan, als er geslachten noodig zijn om een denker voort te brengen.

* * *

Men kan de menschen wegen naar het aantal hunner vijanden. Weldra zal men ontdekken, dat zij, die er geen hebben, weinig gewicht hebben.

* * *

Twee honden uit één schotel vretend: dit is de vooravond van den krijg.

* * *

Men behoeft slechts een lazareth binnen te treden om over het woord „vijand” te glimlachen.

CARMEN SYLVA.